

Sprawozdania

X Łódzka Konferencja Biograficzna „Biografia i badanie biografii – Przełomy biograficzne i uczenie się”, Uniwersytet Łódzki, 5–6.02.2016 r.

W dniu 5–6 lutego 2016 roku w Łodzi odbyła się 10 ogólnopolska konferencja andragogiczna „Biografia i badanie biografii” organizowana przez Zakład Andragogiki i Gerontologii Społecznej Uniwersytetu Łódzkiego. W tym roku uczestnicy obradowali wokół problematyki związanej z przełomami biograficznymi i uczeniem się.

Konferencja zgromadziła 75 przedstawicieli z 26 ośrodków naukowych z całej Polski (m.in. Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Zielonogórski, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Akademia Ignatianum w Krakowie, Politechnika Wrocławska, Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi, Uniwersytet Łódzki).

Konferencję otworzyła prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Dubas (Uniwersytet Łódzki), która powitała przybyłych gości – dziekan Wydziału Nauk o Wychowaniu UŁ prof. nadzw. dr hab. Danutę Urbaniak-Zajęc, prof. zw. dr hab. Olgę Czerniawską – twórczynię łódzkiej szkoły badań biograficznych, przedstawicieli poszczególnych uczelni oraz studentów UŁ, a następnie wprowadziła w problematykę obrad. Gości powitała także dziekan Wydziału Nauk o Wychowaniu UŁ prof. nadzw. dr hab. Danuta Urbaniak-Zajęc, życząc zebranym owocnych obrad. Przewodnictwo sesji plenarnej objął prof. nadzw. dr hab. Jerzy Semków.

Referat inauguracyjny konferencję wygłosił dr hab. Mariusz Granosik (Uniwersytet Łódzki), który wystąpił z referatem *Krytyczne ujęcie przemiany biograficznej inspirowane koncepcją tożsamości R. Turnera*. W dalszej części sesji plenarnej wystąpili: dr Janusz Krysztofik (Akademia Ignatianum w Krakowie) z referatem *Przełomy biograficzne w perspektywie teorii prototypu* przygotowanym wspólnie z mgr Magdaleną Szyszko, dr hab. Dorota Sieroń-Galusek (Uniwersytet Śląski) z referatem *Przełom biograficzny w hu-*

manistycy – kilka uwag oraz dr Emilia Mazurek (Politechnika Wrocławska) z referatem *Narracje w badaniach nad przełomami biograficznymi – szanse i ograniczenia*. Po przerwie kontynuowano obrady w sesji plenarnej. Jej przewodnictwo powierzono prof. nadzw. dr hab. Elżbiecie Dubas (Uniwersytet Łódzki). Jako pierwszy wystąpił prof. nadzw. dr hab. Jerzy Semków (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Warszawie) z wystąpieniem zatytułowanym *Refleksja autobiograficzna jako źródło wyzwolenia z traumy przeżyć dzieciństwa*. Następnie prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Dryll (Uniwersytet Warszawski) wygłosiła referat *Zmiana opowieści tożsamościowej jako efekt przełomu biograficznego na przykładzie macierzyństwa*, a prof. nadzw. dr hab. Danuta Urbaniak-Zajac referat zatytułowany *Ja długo w ogóle nie mogłam dojść do siebie – rekonstrukcja niewykorzystanego przełomowego doświadczenia wychowawczyni domu dziecka*. Rozważania w sesji plenarnej zakończyła prof. zw. dr hab. Olga Czerniawska (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi) wystąpieniem *Dylematy wydarzeń przełomowych*. Ta część konferencji podsumowana została w interesującej dyskusji.

Po przerwie obiadowej obrady wznowiono w trzech sekcjach. W sekcji pierwszej, zatytułowanej *Przełomy biograficzne w perspektywie resocjalizacji*, której przewodniczyła prof. nadzw. dr hab. Barbara Toroń-Fórmanek (Uniwersytet Zielonogórski), zaprezentowano łącznie pięć referatów. Pierwsza referentka, mgr Lilianna Kurek (Uniwersytet Zielonogórski), podzieliła się z zebranymi refleksją na temat biografii osób skazanych za morderstwa w aspekcie przełomów życiowych. Następnie mgr Lidia Kaczorek (Uniwersytet Zielonogórski) wygłosiła referat *Przełomy biograficzne na podstawie analizy biografii skazanych kobiet*, a mgr Monika Kaczmarczyk (Uniwersytet Zielonogórski) tekst pod tytułem *Osadzone dziecko. Biografie skazanych kobiet w Zakładzie Karnym*. Kolejni referenci w tej sekcji to mgr Miłosz Mółka (Akademia Ignatianum w Krakowie) z referatem *Wydarzenia przełomowe w narracjach mężczyzn wykolejonych przestępczo* i Milena Drąg (Uniwersytet Zielonogórski) z referatem „*Zamknięta biografia*”. *Osadzeni mężczyźni w zakładzie karnym*.

W sekcji drugiej, zatytułowanej *Przełomy biograficzne w kontekście starości i choroby w starości*, której przewodniczył dr Marcin Muszyński (Uniwersytet Łódzki), obrady otworzyła prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Dubas (Uniwersytet Łódzki) wystąpieniem *Doświadczenie choroby Alzheimera jako przełom życiowy i sytuacja uczenia się*. Następnie mgr Katarzyna Kołaczyńska (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) przedstawiła wyniki badań własnych nad opiekunami rodzinnymi seniorów, w kontekście podjęcia opieki jako wydarzenia przełomowego. Zagadnieniom związanym z opieką

nieformalną nad osobą starszą z demencją poświęciła swoje wystąpienie dr Anna Gutowska (Uniwersytet Łódzki), natomiast prof. nadzw. dr hab. Anna Walulik wraz z mgr Anną Piestrzyńską (Akademia Ignatianum w Krakowie) zaprezentowały referat *Dziadkowie wobec głuchoty wnuków – perspektywa biograficzna*. Na zakończenie dr Małgorzata Lis (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi) wygłosiła referat *Składniki procesu wychowawczego czy predyktory przełomów biograficznych? – na przykładzie biografii z piętnem Syzyfa (dr Michał Marczak 1886–1945)*.

W sekcji trzeciej zatytułowanej *Przełomy biograficzne w kontekście rodziny i rodzicielstwa*, której przewodniczył dr Arkadiusz Wąsiński, łącznie wystąpiło pięcioro prelegentów. Rozpoczęła dr hab. Anna Cierpka (Uniwersytet Warszawski) z referatem *Zdarzenia krytyczne w przestrzeni rodzinnej a przemiany tożsamości osoby*. Następnie dr Emilia Mazurek (Politechnika Wrocławska) przybliżyła zebrany projekt realizowany we współpracy z dr hab. Edytą Zierkiewicz (Uniwersytet Wrocławski) dotyczący strategii pomagania chorej żonie w procesie uczenia się. W dalszej kolejności wystąpiła dr Karolina Kuryś-Szyncel (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), dzieląc się z uczestnikami rozważaniami na temat pierwszego rodzicielstwa w teoretycznym oglądzie i osobistych narracjach, stawiając pytania czy to wydarzenie krytyczne, przełomowe, czy rozwojowe? Jako ostatnia w tej sekcji, referat *Utrudniona prokreacja – w oczekiwaniu na przełom biograficzny* wygłosiła mgr Katarzyna Walentyłowicz-Moryl (Uniwersytet Zielonogórski).

Po przerwie nadal kontynuowano obrady w trzech sekcjach – pierwszej *Przełomy biograficzne w kontekście niepełnosprawności i choroby* przewodniczyła dr Anna Gutowska (Uniwersytet Łódzki). Obrady rozpoczęto od referatu dr Anny Jarkiewicz (Uniwersytet Łódzki) *Konstruowanie biografii chorego – momenty przełomowe ze społeczno-pedagogicznymi przesłankami*. Następnie mgr Magdalena Bartniczak (Uniwersytet Gdański) przedstawiła zebrany wyniki swoich badań w wystąpieniu zatytułowanym *Nabywanie niepełnosprawności jako przełom biograficzny – rekonstruowanie kobiecej tożsamości w obliczu niepełnosprawności*. W dalszej kolejności mgr Róża Majzner (Akademia Ignatianum w Krakowie) wygłosiła referat *Diagnoza – dystrofia jako zdarzenie krytyczne w życiu rodzica dziecka chorego*. Spotkanie w sekcji zakończyły dwa wystąpienia: dr. Tomasz Hauzy (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Lesznie) z referatem *Zakażenie wirusem HIV jako czynnik zmian w życiu oraz mgr Beaty Działy (Uniwersytet Wrocławski) na temat zjawiska potraumatycznego jako momentu przełomu biograficznego oraz edukacyjnego*. W sekcji drugiej, obradującej pod przewodnictwem dr Mał-

gorzaty Dziegielewskiej (Uniwersytet Łódzki), dyskutowano o przełomach biograficznych w kontekście starości. Pierwszy referat *Życie jako dzieło sztuki. Znaczenie przełomów w biografii człowieka dojrzałego* wygłosił mgr Paweł Czyszczak (Uniwersytet Gdański), a następnie o *Doświadczeniach edukacyjnych a przygotowaniu do samorealizacji w wieku senioralnym* opowiadała mgr Joanna Grochala (Uniwersytet Jagielloński). Ostatni referat *Egzystencjalna perspektywa refleksji biograficznej seniorów w narracyjnym przekazie międzypokoleniowym* wygłosił dr Arkadiusz Wąsiński (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Warszawie). W sekcji trzeciej *Przełomy biograficzne w kontekście rodziny* przewodniczyła dr hab. Dorota Sieroń-Galusek (Uniwersytet Śląski). Jako pierwsza, z referatem *Macierzyństwo jako przełom biograficzny*, wystąpiła dr hab. Beata Ecler-Nocoń (Uniwersytet Śląski). Następnie dr Łukasz P. Ratajczak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) zaprezentował tekst pod tytułem *Przełomowe doświadczenia życiowe w biograficznej narracji niepełnoletnich ojców*. W dalszej kolejności dr Elżbieta Woźnicka (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi) podzieliła się z zebranymi refleksją na temat wydarzeń przełomowych w rodzinie na przykładzie trzech pokoleń.

Drugiego dnia konferencji obrady nadal toczyły się w trzech sekcjach. W pierwszej sekcji zatytułowanej *Przełomy biograficzne w biografiach*, której przewodniczył prof. nadzw. dr hab. Ryszard Skrzyniarz (Katolicki Uniwersytet Lubelski), wystąpiło pięciu referentów. Magister Elżbieta Krzewska (Instytut Studiów Politycznych PAN) mówiła o punktach zwrotnych w biografiach błogosławionych i świętych Polek, mgr Katarzyna Popek (Uniwersytet Łódzki) referowała o *Znaczeniu kryzysów na drodze nauczyciela w odkrywaniu prawdy*, a dr Monika Gromadzka wygłosiła referat *Od super- do antybohatera. Analiza wydarzeń krytycznych w biografii Anakina Skywalkera*. Dwa ostatnie referaty wygłosiły: dr Małgorzata Kutyla (Akademia Ignatianum w Krakowie): *Zmiana miejsca – sytuacja graniczną w życiu jednostki?*, oraz mgr Katarzyna Jarosz (Uniwersytet Jagielloński): *Dom Pomocy Społecznej jako punkt zwrotny?*. W sekcji drugiej *Przełomy biograficzne a edukacja i twórczość*, pod przewodnictwem dr Emilii Mazurek (Politechnika Wrocławska), zaprezentowano sześć referatów. Jako pierwsza wystąpiła dr Kamila Lasocińska (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi), dzieląc się rozważaniami pod tytułem *Kreatywność, transgresje, autokreacja – przełomy biograficzne a potrzeba twórczości osób dorosłych*. Następnie mgr Zuzanna Wojciechowska i mgr Ewa Kurek (Uniwersytet Warszawski) zaprezentowały referat *Biografie edukacyjne w okresie wczesnej dorosłości – wydarzenia przełomowe*. W dalszej kolejności mgr Katarzyna Grzesiak (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) podzieliła się wynikami badań własnych z projektu *Sesja*

doktorantów jako zdarzenie krytyczne w doświadczeniach doktorantów edukacji Abo Akademii w Vaasa, a dr Krzysztof Czykier i dr Anna Rudnik (Uniwersytet w Białymstoku) omówili warsztaty biograficzne skierowane do młodzieży akademickiej zatytułowane *W kierunku „wewnątrzsterowności”*. Dwa ostatnie wystąpienia wygłosiły mgr Katarzyna Deryńska (Uniwersytet Warszawski) z referatem *Jeśli nie teraz, to kiedy? – przełomy biograficzne lokalnych aktywistów* oraz mgr Monika Wrona (Uniwersytet Łódzki), referując tekst *Obraz przełomów biograficznych w świetle transformatywnego uczenia się*. W sekcji trzeciej *Przełomy biograficzne w karierach zawodowych*, pod przewodnictwem dr Joanny Stelmaszczyk (Uniwersytet Łódzki), zaprezentowano pięć referatów. Rozpoczęła mgr Justyna Sarnowska (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie) tekstem *Znaczenie doświadczenia migracji w biografii absolwentów szkół wyższych wchodzących na rynek pracy*. Następnie dr Joanna Szłapińska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) wygłosiła referat *Zmiany na rynku pracy jako tło uczenia się menadżerów*, a dr Renata Brzezińska (Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku) referat *Doświadczenie epifanii w karierze zawodowej, w biografii nauczycieli-seniorów*. Obrady w sekcji kontynuowały mgr Marta Bożewicz (Uniwersytet Warszawski) z wystąpieniem na temat doświadczeń przełomowych w życiu powołanych do kapłaństwa oraz mgr Maja Wenderlich (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) z referatem *Kamienie milowe w przebiegu życia wybitnych matematyków i uzdolnionej matematycznie młodzieży*. Na zakończenie dr Joanna Stelmaszczyk (Uniwersytet Łódzki) przybliżyła zebranym refleksję na temat szkoły w narracjach biograficznych dzieci.

Konferencję zakończyła sesja plenarna pod przewodnictwem prof. nadzw. dr hab. Anny Walulik. Jako pierwszy wystąpił prof. nadzw. dr hab. Ryszard Skrzyniarz (KUL) z referatem *Przełomy w biografii Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, Rafała Kalinowskiego, Alberta Chmielowskiego*. Następnie dr Martyna Pryszmont-Ciesielska (Uniwersytet Wrocławski) podzieliła się z zebranymi refleksją na temat *Doświadczenia macierzyństwa bezdomnych kobiet w perspektywie narracji pisemnej i wizualnej*. W dalszej kolejności prof. nadzw. dr hab. Barbara Toroń-Fórmanek (Uniwersytet Zielonogórski) zaprezentowała zebranym rozważania pod tytułem *Biografie skazanych kobiet i mężczyzn kryzysem rozwoju tożsamości człowieka*. Sesję zamykał referat dr Urszuli Tokarskiej (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) *Gerotranscendencja jako potencjalna możliwość dopełnienia rozwoju w cyklu życia. Perspektywa narracyjna*.

Na zakończenie prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Dubas (Uniwersytet Łódzki) podziękowała wszystkim uczestnikom, a także wyraziła nadzieję na

spotkanie podczas kolejnej z tego cyklu konferencji zorganizowanej przez Zakład Andragogiki i Gerontologii Społecznej UŁ.

Podsumowując, należy stwierdzić, że już po raz dziesiąty Łódzka Konferencja Biograficzna stworzyła uczestnikom okazję do namysłu nad teorią i praktyką w badaniach biograficznych, ich miejsca w perspektywie metodologicznej oraz możliwości wykorzystania.

Anna Gutowska

III Poznańskie Forum LLL – „Uczenie się przez całe życie. Rozwój – kariera – praca”, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 6.04.2016 r.

W dniu 6 kwietnia 2016 roku na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyła się cykliczna konferencja naukowa – III Poznańskie Forum Dyskusyjne LLL „Uczenie się przez całe życie. Rozwój – kariera – praca”, zorganizowana przez Zakład Kształcenia Ustawicznego i Doradztwa Zawodowego.

Przewodniczącą Komitetu Naukowego konferencji była prof. zw. dr hab. Ewa Solarczyk-Ambrozik, która na co dzień kieruje Zakładem Kształcenia Ustawicznego i Doradztwa Zawodowego, obowiązki sekretarzy pełniły: dr Renata Konieczna-Woźniak i dr Joanna Szłapińska.

Poznańskie Forum Dyskusyjne LLL zostało zorganizowane po raz trzeci i wpisało się na stałe w życie Wydziału Studiów Edukacyjnych (WSE), stanowiąc jego ważne wydarzenie naukowe. Podobnie jak w poprzednich latach, konferencja zgromadziła grono wybitnych naukowców z całej Polski, dla których problematyka uczenia się przez całe życie powiązana z rozwojem człowieka niezależnie od jego wieku, z jego karierą i pracą, stanowią ważne wyzwania, problemy podejmowane w projektach badawczych, publikacjach naukowych i podczas dyskusji konferencyjnych.

Warto wspomnieć, że ta cykliczna konferencja Zakładu Kształcenia Ustawicznego i Doradztwa Zawodowego posiada niestandardową formułę organizacyjną, zgodnie z którą do wygłaszania referatów zapraszani są wybitni specjaliści, eksperci podejmowanej podczas obrad problematyki. Do tego grona mogą dołączyć osoby, którym bliska jest tematyka spotkania, i podjąć dyskusję po wygłoszonych referatach. Ponadto dla wszystkich